

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 04.04.2022

§ 126

Lahden kaupungin lausunto TEN-T liikenneverkon asetusuudistuksesta Euroopan komissiolle

1703/03.00.00.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Suunnittelujohtaja Petri Honkanen, p. 050 559 4160

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa perusteluosassa kuvatun lausunnon Euroopan komissiolle TEN-T verkon asetusuudistuksesta.

Perusteluosa

Euroopan komissio on antanut lausuntomahdollisuuden TEN-T liikenneverkon asetusuudistuksesta. Lausunto pyydetään jättämään komissiolle 11.5.2022 mennessä.

Yleistä

Euroopan unionin tasolla on määritelty Euroopan laajuinen liikenneverkko TEN-T, joka koostuu solmupisteistä ja niitä yhdistävistä väylistä. Tavoitteena on luoda yksi Euroopan laajuinen ja eri liikennemuodot kattava

verkko, jolla on korkeat laatuvaatimukset ja joka edistää ihmisten ja tavaroiden kestävästä liikkumisesta. Verkon väyliä ovat tiet, rautatiet sekä vesiväylät merellä ja sisävesillä. Solmukohtia ovat puolestaan lentoasemat, satamat ja kaupunkisolmukohtat. Voimassa oleva asetus on vuodelta 2013 ja asetusta uudistetaan parhaillaan. Euroopan komissio antoi ehdotuksen uudeksi TEN-T-asetukseksi joulukuussa 2021. Komissio on avannut mahdollisuuden antaa palautetta uudistuksesta.

Asetusehdotus sisältää TEN-T-verkon määrittelyn sekä infrastruktuuriin liittyvät vaatimukset, jotka TEN-T-verkon tulee täyttää. Voimassa olevassa asetuksessa TEN-T-verkko on jaettu kattavaan verkkoon ja ydinverkkoon. Ydinverkko tulisi saada valmiiksi vuoden 2030 loppuun mennessä ja kattava verkko puolestaan 2050. Komission ehdotuksessa liikenneverkkojen määrittelyyn on tullut yksi uusi luokka: laajennettu ydinverkko nykyisten ydinverkon ja kattavan verkon rinnalle. Laajennetun ydinverkon tavoitevuosi on näiden kahden aiemman luokan välissä, vuodessa 2040.

Suomessa sijaitsevan ydinverkon radoille tai tieverkolle ei ehdotuksessa esitetty muutoksia. Rataverkolla hankeyhtiöiden oikoratalinjaukset pääkaupunkiseudulta Turun, Tampereen ja Kouvolan suuntiin on esitetty ehdotuksessa henkilöliikenteessä laajennettuna ydinverkkona ja tavaraliikenteessä kattavalla verkolla. Tieverkolla kattavaa verkkoa on laajennettu valtateiden 12, 15 ja 25 osalta. Kaupunkisolmukohtiksi ehdotetaan kaikkia seitsemää MAL-kaupunkia, mukaan lukien Lahtea. Voimassa olevassa asetuksessa Helsinki ja Turku ovat olleet ainoat kaupunkisolmukohtat.

TEN-T-verkon määrittely vaikuttaa siihen, miten asetuksessa mainittuja yhteyksiä kehitetään. Verkon kehittämiseen osoitetaan EU:n rahoitusta

CEF-rahoitusohjelmalla, mutta kansallisella rahoituksella on merkittävä rooli.

Asetus Lahden kaupungin kannalta

Lahti on lisätty uutena kaupunkina TEN-T verkon liikenteelliseksi kaupunkisolmukohdaksi. Tätä voidaan pitää hyvänä lisänä. Kaupunkisolmukohta määritelmä lisää myös erilaisia velvoitteita. Näitä ovat kestävän kaupunkiliikkumisen (SUMP) ohjelman laadinta kaupunkiseudulle, rahtiliikenneterminaalin toteuttaminen, vaatimuksia vaihtoehtoisen polttoaineen jakeluverkolle, tilastoinnin toimitusvelvollisuus komissiolle. Status avaa mahdollisuuden CEF-rahoituksen hakemiseen. Lisääntyneisiin velvoitteisiin pystytään osaltaan vastamaan jo aiemmin tehdyn kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman (SUMP) kautta. Lisäksi sähköisen liikenteen latausinfra on Lahdessa kansallisella tasolla hyvin kattavaa ja rahtiliikenneterminaalin toteuttaminen Nostavan alueelle on suunnitteilla.

Raideliikenteen osalta ehdottomasti suurimmaksi ongelmaksi ehdotuksessa nähdään itäratalinjauksen pitäminen osana ydinverkkoa. Itäratalinjauksen kustannus-hyötyanalyysi on poikkeuksellisen huono. Linjauksella saavutettava aikasäästö on pieni, kustannusten ollessa erittäin suuret. Uusi linjaus ei myöskään maankäytöllisestä näkökulmasta saavuta uusia merkittäviä asukaskeskittymiä tai potentiaalisia kehitysalueita. Raideliikenteen osalta positiivista on Lahti-Kerava radan edelleen pitäminen osana ydinverkkoa.

Päijät-Hämeen maakuntahallitus on kokouksessaan 14.3 antanut asiasta lausunnon ja kaupungin näkemys on yhteneväinen maakuntaliiton kanssa.

Esitys kaupungin lausunnoksi

Lahden kaupunki kannattaa asetusuudistuksen tavoitteita ja TEN-T-verkon kehittämistä. Päijät-Hämeen maakuntahallitus on antanut lausunnon asetusehdotuksesta ja Päijät-Hämeen maakunnan keskuskaupunkina Lahden kaupunki yhtyy lausunnossa esitettyihin näkemyksiin.

Asetusuudistuksen mukaan Lahti on määritelty kaupunkisolmukohdaksi, mitä kaupunki pitää hyvänä ja perusteltuna. Esitys vahvistaa Lahden kaupungin roolia tulevaisuuden MAL-kaupunkiseutuna.

Kattavan verkon osalta kaupunki pitää hyvänä valtatie 12 määrittelyä kattavan verkon osaksi myös Tuuloksesta Tampereelle ja edelleen Raumalle. Verkon osalta merkittävin tarkistustarve on kartoilla olevan vanhan, Lahden keskustan läpi kulkevan linjauksen korvaaminen uuden eteläisen kehätien (VT12) linjauksella.

Lahden kaupunki pitää tärkeänä, että ydinverkon ratayhteydet Suomessa kulkevat olemassa olevia ratoja pitkin. Esitämme, että Helsingistä Kouvolaan ratayhteys kulkee edelleen Lahden kautta, eikä erillistä uutta itäratalinjausta esitetä. Ratayhteyksiä Helsingistä Itä-Suomeen voidaan nopeuttaa ja parantaa kehittämällä olemassa olevia ydinverkon ja kattavan verkon ratoja. Tämä ratkaisu on mahdollista toteuttaa uuteen itäratalinjaukseen nähden huomattavasti pienemmillä kustannuksilla ilman matkustusajan merkittävää pidentymistä. Lisäksi uuden itäratalinjan toteuttamisen eräänä perusteena esitetty raideliikenneyhteyden parantaminen Venäjälle tulee tarkistella nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa uudelleen.

Raideliikenteen verkon osalta täsmennyksenä esitetään Lentoradan kirjaamista liitekarttoihin Päijät-Hämeen liiton lausunnossaan esittämällä tavalla, ehdotuksessa se on nyt kuvattu vain osittain. Lentorata on Lahden kannalta eräs keskeisimmistä liikenneyhteyksistä mahdollistaen

tulevaisuudessa erittäin merkittävän raideliikenteen matka-ajan lyhentymisen lentoasemalle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Euroopan komissio